

Szabadok paradicsoma

Noszvajon, a Csendülőben él és dolgozik feleségével dr. Csernus Imre pszichiáter, ám ezúttal nem a fotelben ülve praktizál, hanem konyhát visz, felszolgál, kávéfőz, és mindent beszerez, amire a helynek szüksége van. Csak azt főznek, amit ők is enni szeretnek, és nem jelzik táblával, hogy ide talán érdemes betérnie annak, aki erre jár.

SZÖVEG: F. TÓTH BENEDEK • FOTÓK: SEBESTYÉN LÁSZLÓ

– Engem leginkább az a pillanat érdekel, amikor doktor Csernus úgy döntött, hogy föláll a karosszékből, és valami egészen mást csinál.

Mi történt?

– Már nem tudtam kellőképpen megújulni. Az életem állandóan telt házzal ment. Hónapokra előre betáblázva. Persze csináltam még ezt-azt, de rájöttem, hogy a legdrágább kincs az időm, és nagyon nem mindegy, mire használom. Arról volt némi elképzelésem, hogy nagyjából mit szeretnék, pici vendéglátást, de ez sem olyan hirtelen történt. Egyszer, amikor még Szomolyán laktam, mentem Miskolcra, és Noszvajon láttam egy eladó házat. Megálltam, a romos és lepukkant ház udvarán átverekedtem magam a gazok között, és rácsodálkoztam az élém táruól panorámára. Azt mondtam, hogy én itt szeretnék valamit csinálni. Felhívtam a telek tulajdonosát, ám amikor meghallottam az összeget, arra gondoltam, hogy végül is nem jöhet össze minden. Mentem tovább. Rá fél évre megint erre bóklásztam, és láttam, hogy a hely még mindig eladó. Megint tárcsáztam, és végül minden úgy alakult, ahogyan szerettem volna.

– Említette a megújulást. Mihez képest volt erre szüksége?

– Fiatalon azt láttam az 50 éves orvosokon, hogy mennyire öregek. Persze lehet ezt kiégettségnek is hívni, de én fáradtnak láttam őket, és arra gondoltam, hogy én nem szeretnék ilyen fáradt és öreg lenni. Csak akkor még nem tudtam, mindent hogyan kerüljem el.

– Például úgy, hogy néhány éve felhagyott a magánpraxissal.

– Amikor még orvos voltam, egyszer elkezdtem számolgatni, hány emberrel ülök le évente, szemtől szemben. Aztán rájöttem, lehet, hogy a személyes találkozások hatékonyabbak, de ha mindezt úgy csinálom, hogy egy nagy teremben ül 250–300 ember, akiknek még nincsen komolyabb bajuk, de a megrekedés szélén állnak, csak ők ezt még nem tudják, akkor egyetlen gondolat is elegendő ahhoz, hogy az életük megváltozzon. Ekkor döntöttem el, hogy előadásokat tartok, évente hatvanat-nyolcvanát, mert így sokkal több embert érek el. Ez volt az egyik oka annak, hogy a székből nyugodtan fel tudtam állni. Másrészt a tapasztalataimat sok könyvben leírtam, így azokat bárki bármikor, ha szüksége van rá, leveheti a polcra és olvashatja. Innentől kezdve pedig világossá vált az is, hogy én is csinálhatok bármi mást.

– Láta maga előtt, hogy mi lesz az a másvalami?

– Csak azt tudtam, hogy más szeretnék csinálni. De a barátaimat mindig is szerettem megvendégetni. Magam is sok helyen, étteremben, vendégházban megfordultam, ám mindig azt tapasztaltam, hogy bármennyire jó is a hely, valami hiányzik. Azt éreztem, valami nem kerek.

**– Mi hiányzott, mi nem volt ke-
rek?**

– Az otthonosság. Az elengedtség. A harmónia. A letisztultság. Az egyszerű és intenzív ízvilág.

Az egyensúly mindenben. Nézzon csak szét nálunk! Sokféle széket lát. Tudja, mi az oka?

– Hogy mindenki megtalálja a sajátját?

– Nem. Ez annak a szimbolikája, hogy annak ellenére, hogy mindannyian különböző személyiségek vagyunk, képesek vagyunk egy asztalhoz ülni és beszélgetni.

– Nemes gondolat, bár manapság nevezhetnénk úgy is: misszió.

– Ja, én soha nem tértek. Orvosként a munkám során is csak ajánlásokat tettem, és tiszteletben tartottam, ha valaki nem akarta elfogadni. Nem találkoztunk többé.

– Azt mondja, mindig is szeretne megvendégetni a barátait. Ilyenkor milyen étel jelent meg a lelki szemei előtt?

– Édesanyám nagyon jó túrós pogácsát csinált, így egy időben ezt csináltam, fejlesztettem tovább. Utána hozzájutottam egy vaslábashoz, és akkor már konfitált kacsát is sütöttem.

– Hány kilogramm túrós pogácsát kell elrontani ahhoz, hogy a túrós pogácsa végül nagyon jó legyen?

– Ezt sosem méricskéltem. Mindig észre gyúrtam a tészát. Ma már azt is tudom, miért: számomra az érzelmi önmegvalósítás és kiteljesedés a racionalitás mellett kulcsfontosságú. Az érzelmi kiteljesedés olyan állapotot eredményez, ami manapság nagyon sok embernek hiányzik, és amit úgy hívunk: belső béke. Ebből a szempontból mindegy, hány gramm vagy hány százalék valami.

– Vagyis a boldog szakácsok finomabb ételeket készítenek?

– Pontosan. Mert az ételben nemesak a szívük, de a hitük is benne van.

– Szóval pogácsa és hús. Hagymány és ragadozó életmód.

”
Élnézést,
én csak egy
túlképzett
pincér
vagyok.
”

– A feleségem jóvoltából bejöttek a növények is. Mert nálunk nagyon fontos, hogy csak azt tesszük az asztalra, amit mi is szeretünk. Ebben nincs megalkuvás. Tudja, a Csendülő családi vállalkozásnak mondható. A konyhát a feleségem bátyja viszi, de a feleségem is szakács, elvégezte az iskolát. Mondjuk előtte is jól főzött, de a struktúrában van a tudás. Én pedig az vagyok, aki behozom az innovatív elemeket, és ha kiötlök valamit, addig megyek utána, amíg meg nem valósul.

– Mond egy példát?

– Három hete érkezett meg Vonyarcvashegyről egy kemence. Az interneten nézegettem a kemencéket, amikor rátaláltam erre a pasira. Felhívtam, kiderült, hogy huszonöt éve épít kemencéket, ahogyan ő mondja, monofaktúrában, mert nem talál olyat, akit kitaníthatna erre a tudásra. Most talán a fia csatlakozik hozzá. Megtetszett nekem ez a mester, mert aki huszonöt évig csinál valamit, az számomra hatalmas garanciát jelent.

– Mondja ezt ön, aki ennyi év után hagyta maga mögött a praxist.

– Az emberismeretem ettől még megmaradt. Ma is előfordul, amikor kint vagyok a placcon, hogy beszélgetek a vendégekkel, és már éppen elmélyednék egy-egy lazább témában, amikor azt mondom nekik: elnézést, de én csak egy túlképzett pincér vagyok. No de viszatérve a kemencére. Mondták, a várakozási idő fél év. Azt feleltem, jó. Aztán két hónappal a határidő előtt felhívtak, hogy vihetem a kemencét. A Covid-járvány miatt ugyanis az egyik osztrák megrendelő jelezte, hogy az ő kemencéje várható, így a sorban előrébb került a miénk.

– Kemence mindennek: pogácsának, húsnak, zöldségnek?

– Vagy kenyérnek. Azt adjuk a paprikás krumpli mellé.

Ajánlat elmélkedésre és persze ízekre

– Ezek szerint szeretik.

– A feleségem és a bátyja magával hozta a kelet-magyarországi konyha ízeit, és ebből fakadóan bátran nyúlnak a fűszerekhez. A vendégek szokták is kérdezni, hogy az asztalokra miért nem tesszünk ki sót és borsot, de erre azt feleljük, hogy nálunk úgy jön a kaja, hogy abban minden tökéletes egyensúlyban van.

– És ha valaki mégis sót vagy borsot kér?

– Annak adunk. Persze.

– Kezd úgy beszélni, mint aki bensőséges viszonyt ápol az étellekkel.

– Ez egy folyamat eredménye. Mert képzelje el, hogy a feleségem azt mondta, szívesen beáll a konyhára, de ő boldog állatokat szeretne főzni. Kérdeztem is tőle, hogy ha a csirkének elvágják a torkát, hogyan is lehetne boldog, de azért utánanéztem a boldog csirkéknek. Így jutottam el Mátranovákra, Földi Gyulához, aki palócföldi nyusz-

kanyakú tyúkokat honosít és nevel. Ennek a szárnyasnak nagy a szabadságigénye, a húsa vadszerű, a zsírja pedig sárga. Na, ezek a tyúkok tényleg boldogok. Gyula bátyáméknak cserébe mindig viszek gyógyszerpálinkát, amit mi meg boldog szomolyai bacsa körteből főztünk.

– Milyen különös, egy interjúban pár éve még kognitív funkciókról, mentális állapotokról beszélgettünk volna, ma meg boldog csirkéről, túrós pogácsáról, kemencéről.

– De ez a normális, nem? Mert most ez van.

Kívül-belül
harmónia

- Valóban. Nehéz volt az átállás?

- Bizonyos elemeket azért megőriztem a szakmámból. A helyzet csak annyiban más, hogy mint orvos, négy szemközt nem ülök le az emberekkel. Azt befejeztem. Előadásokat még tartok. Ha cégek

felkérnek, fésüljek át dolgokat, elmegyek. És továbbra is dolgozom a női vízilabda-válogatott mellett.

- Vagyis húsz-harminc évet nem lehet csak úgy levetkőzni?

- Nem is akarom. Azt szeretném megőrizni, amit nagyon szeretek.

- Mehetett volna annyifelé...

- De én csinálni is csak azt tudom, amit szeretek. Itt, Noszvajon, a Csendülőben jól érzem magam.

- Amikor gasztronómiáról beszél, abban mennyire jelenik meg a gyerekkora? Itt ülünk a Bükk peremén, de mennyire jelennek meg a vajdasági ízek?

- Minden csak idő kérdése. A kápia paprikából például remek ajvárt lehet készíteni. Természetesen édesanyám receptúrájából. Az valami elképesztően finom. De itt ez a sárgaréz-ből készült kávésedény, valamikor Szarajevóban kovácsolták. Ebből isszuk a török kávé. A csevapot idén sajnos nem tudtam

megcsinálni, de a recept már megvan. Szarajevói: arrafelé kétharmad-egyharmad arányban keverik a borjúhúst, valamint a juhot, a birkát; a kétszer két centises vágott húst sózás után hűtőben állni hagyják éjszakára, majd megfelelő rostán kétszer átdarálják, és nem tesznek hozzá tojást. Mi is így sütjük majd. Hát nem nagyszerű?

- Látom, élvezettel beszél róla.

- Hát hogyné! Ezért is csinálom. Mindennek a lényege a türelmes következetesség, és az, hogy az álmokat soha nem szabad feladni.

- Adott föl bármilyen álmot is?

- Soha. Mindegyikbe belekezdtem, és mindegyik megvalósult, bár az igaz, hogy emberi tényezők miatt nem mindegyiket sikerült fenntartanom. De ez van. A kudarcok az életünk részei. Ahogy vannak nem sikerült dolgok is, annak ellenére, hogy mindent megtettem azért, hogy megvalósuljanak.

- Az életében sok ilyen van?

- Akad, persze. De egyik sem okoz fejtörést. Levonom a tanulságot és megyek tovább. Egyszer azt olvastam valahol, hogy azért jöttünk erre a Földre, hogy a külső és belső környezetünket széppé tegyük, és én ezért mindent megteszek.

- Hirtelenjében majdnem azt mondtam, hogy isten hozta a naiv idealisták klubjában, de ebbe

A belső béke szempontjából mindegy, hány gramm valami.

**nem nagyon lehet be-
leköttni. Még akkor
sem, ha mások mint-
ha rombolni érkeztek
volna.**

– Lehet. Az idejét
mindenki arra használ-
ja, amire akarja.

**– Soha nem rombolt
semit?**

– Hm... Orvos ko-
romban valószínűleg
csinálhattam olyas-
mit, ami sok embernek
nem tetszhetett. Szá-
momra a könyveim ál-
tal teremtődött meg
a visszacsatolási,
visszaemlékezési le-
hetőség. Az egyik első
könyvem volt a Drog-
ma, és az a szokásom,
hogy amikor egy
könyvet megírok, utá-
na már nem lapozga-
tom. Lezártam. Száll-
jon a madár! Nyolc év
múlva azonban kíváncsi lettem az
egykori Csernus Imrére, és hála
Istennek, ott volt a könyv. Elol-
vastam. Hozzá is írtam. Miközben
kilencven százalékban ugyanaz
voltam, ugyanazt csináltam. Csak
az eszközeim váltak hatékonyabbá.

**– Ez azt jelenti, hogy jóban van
önmagával?**

– Jóban. Tudja, olyan ez, mint
amikor bemegyünk egy helyre,
ami szép, de érezzük, hogy vala-
mi nem stimmel. Nem stimmel az
ott dolgozók belső töltete. Ez már
önmagában elegendő ahhoz, hogy
ne érezzük jól magunkat. Ám ha
olyan helyen vagyunk, ahol az
emberek jól érzik magukat, min-
den a helyére kerül. Ez igaz az ott-
honunkra is: akkor érezzük ma-
gunkat otthon, ha önmagunkban
is otthon vagyunk. Tudja, hogy ez
mikor következik be?

– No?

– Amikor az önmagam félelmeit
képes vagyok megoldani.

Ahány szék,
annyi ember:
jól megérnek
egy asztalnál

**– Ehhez szükség van némi tu-
datosságra is.**

– Nálam vagy tudatos valami,
vagy nem az. Nincs kicsit, nagyon
vagy erősen tudatos állapot. Vagy
jó, vagy nem. Vagy ízlik, vagy nem.
Egy időben sokat kóstoltam bo-
rokot. Fanatikus brigádhoz kerül-
tem, és mondták, megyünk dol-
gozni. A Royal Tokajiba mentünk,
a kóstolás este nyolckor kezdődött.
Fél egy felé kiderült, hogy nyolc-
vankilenc tételt kóstoltunk. Ott ta-
nultam meg, hogy a kóstolás is le-
het munka, és ott értettem meg,
mit jelent köpni. Ez is tudatosság
kérdése, különben arra is képte-
lenek lettünk volna, hogy felálljunk
az asztaltól. Én két anyagból va-
gyok összegyúrva. Édesapám szü-
lei földművesek voltak, édesanyám
szülei iparosok, a szüleim pedig or-
vosok. Ez a két világ nagyon inten-
zíven jelen van bennem. Nemcsak
az agyammal dolgozom, de a fizikai
munkától sem riadok meg. Sőt ki-
fejezetten jólesik.

**– A beszélgetésben többször
utalt azokra az időkre, amikor
orvos volt. Most mi volna?**

– Orvos. Orvos és pincér. De azt
tudja, hogy ennek a helynek mi
a lényege?

– Biztosan elmondja.

– El én! Ez a hely egy ajánlatté-
tel arra, hogy lehet valamit így is
csinálni. Sokan csak idejönnek,
isznak egy kávé, mennek tovább.
Mások órákon keresztül itt
ülnek. Mert érzik, hogy ez a hely
hiteles. Mert ez a hely mi va-
gyunk. Ezért sem teszünk ki az út
mellé táblákat, hogy még egy ki-
lométer, még ötszáz méter, meg-
érkezett. Aki nem tudja, hogy ez
a hely itt van, az nyugodtan men-
jen tovább az úton.

**– Találkozott már olyannal,
aki bejött és azt mondta, hogy
no, Csernus doki praxizált, most
meg gasztronomizál?**

– Én nem gasztronomizálok. Én
itt mindent szívből csinálok. Nem
játsszom meg az arcom. A felesé-

gemmel megbeszéltük, ha már nem tudjuk szívből csinálni, bezárunk.

- Nincs meg a kísértés arra, hogy orvosként beszéljen a vendégekkel?

- Soha.

- Akkor csak megeteti, megitatja őket, és mindenki megy a maga útjára?

- Ha csak ennyi, akkor ennyi. És tudja, miért van ez így? Mert sokat tudok, rengeteg minden látok, mégsem mondom semmit.

- Ez azért rémisztó is lehet, mert a vendég ettől még hiheti azt, hogy Csernus doki analizálja.

- Dehogyan analizálok. De tudja mit, aki így érez, az azal van elfoglalva, hogy másoknak megfeleljen. Ez a belső bizonytalanság szimbolikája, az önbizalomhiány jele. Ám ha mindezek ellenére megkérnek,

hogymégis mondjak valami, az eredeti szakmámba vágó dolgot, akkor...

- Akkor felébresztik az alvó Csernus doktort.

- Azonnal éles üzemmódba kapcsolok, de akkor is csak ajánlásokat teszek.

- A tanácsadást pedig a végén hozzáírja a számlához? Volt két rántott borda, egy pohár bor és egy analízis?

- Nálunk nincs rántott borda. Nem is lesz. Nem szeretjük.

- S ha valaki mégis kérne egyet?

- Aki erre vágynak, annak máshova kell mennie. Nálunk nincs ilyen ajánlat.

- Nem hiányzik a régi rivaldafény?

- Azt így is, úgy is megkapom. Úgy, hogy nem is akarom. A ma nap felhívott valaki, hogy menjek el Herendi Gábor Toxikoma című

filmjének előzetes bemutatójára. A film Szabó Győző életének egy részét dolgozza fel, aminek egy időben én is részese voltam mint orvos. Megnéztem. Nagyon jókat röhögtem. De az egy film. A valódi életem másmilyen. A filmben szereplő doktor Csernus másmilyen, mint amilyen én vagyok. De nekem ezzel sincsen bajom. Nekem ugyanis csakis egyetlen emberrel van elszámolnivalóm: saját magammal. Ám ahhoz, hogy valaki eljusson ennek felismeréséig, tenni is kell. Ehhez nincs más dolgunk, mint elfogadni azt, hogy emberből vagyunk, és minden ott dől el, hogy bátrak leszünk-e, avagy gyávák. Hogy melyiket választjuk.

- Mi lesz azzal, aki a gyávaságot választja?

- Azzal sincs gond, csak akkor ő megkapja a megalkuvók paradicsomát.

- És mi a helyzet a bátrakkal?

- Övék a szabadok paradicsoma. MK

”
Ha a csirkének elvágják a torkát, hogyan is lehet boldog?
”

Optimális tízórai

- sótartalom
- zsírtartalom
- fűszerezés

Adalékanyagot nem tartalmaz
Glutén-, laktóz-, szójamentes

OPTIMAL
ÁLLATI EGÉSZSÉGES

PAPKOLBASZMUHELY

PK@PK.HU

PAP_KOLBASZMUHELY

KOLBASZMUHELY